

Náležitá forma vlády

*lidstvo a cesta
ke spravedlivému globálnímu řádu*

PROHLÁŠENÍ
BAHÁ'Í MEZINÁRODNÍHO SPOLEČENSTVÍ
U PŘÍLEŽITOSTI
75. VÝROČÍ ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ

SEDMDESÁTÉ PÁTÉ VÝROČÍ Organizace spojených národů přichází v době, kdy rychle se měnící globální skutečnosti pobízejí k hlubšímu uznání vzájemné propojenosti a vzájemné závislosti lidstva. Uprostřed rozpadu způsobeného a urychlovaného svět pohlcující pandemií se otevírají nesčetné možnosti pro výraznou společenskou změnu, jež mohou přinést světu stabilitu a obohatit životy jeho obyvatel. Bouřlivá období v průběhu historie představovala příležitosti znovu definovat kolektivní hodnoty a domněnky, na kterých stojí. Nejinak je tomu v současném okamžiku. Škála oblastí, ve kterých je potřeba radikálně přeměnit etablované systémy a přístupy, napovídá, jak rozhodující pro osud lidstva bude nadcházející čtvrtstoletí – prostírající se od 75. výročí Organizace spojených národů do jejího výročí stého. Sílicí sbor hlasů volá po rozhodných krocích vpřed na naší kolektivní dráze směrem k trvalému celosvětovému míru. Je to volání, jež musí být vyslyšeno.

„Opravdový mír a klid budou realizovány, pouze když si každá duše bude pro veškeré lidstvo přát to dobré.“

Lidská rodina je jedna. To je pravda, kterou po celém světě uznalo již velké množství lidí. Její důsledky pro naše kolektivní chování jsou závažné a musí nyní dát vzniknout koordinovanému hnutí směrem k vyšším úrovním společenské a politické jednoty. Jak Bahá'u'lláh před více než stoletím prohlásil: „Opravdový mír a klid budou realizovány, pouze když si každá duše bude pro veškeré lidstvo přát to dobré.“ Rizika toho, že se globální společenství rozdělí a postaví proti sobě samému, jsou příliš velká na to, abychom nečinně přihlíželi.

V uplynulém století bylo při pokládání základů pro světový řád, jenž by mohl zabezpečit mezinárodní mír a blahobyt všech, učiněno mnoho kroků – nedokonalých, leč významných. První vážný pokus lidstva o globální formu vlády, Společnost národů, trval 25 let. To, že Organizace spojených národů tuto dobu působení již ztrojnásobila, je působivé. Jako organizace zapojující všechny národy světa a jako fórum k vyjádření společné vůle lidstva nemá vsutku obdoby. Přesto nedávné události ukazují, že současné uspořádání již tváří v tvář stupňujícím se a stále více navzájem propojeným hrozbám nestačí. Je tudíž nutné ještě dále rozšířit integraci a koordinaci. Jediná schůdná cesta jak dál spočívá v systému prohlubování globální spolupráce. Současné výročí skýtá příhodný okamžik začít vytvářet konsensus ohledně toho, jak může mezinárodní společenství lépe uspořádat sama sebe, a zvážit, jakými měřítky hodnotit pokrok.

V nedávných letech byla odůvodněná kritika multilaterálních uspořádání občas zastíněna zavrhováním samotné ideje mezinárodního řádu založeného na pravidlech. A přec je toto období protikladných sil zakotveno v širších historických procesech, které posouvají globální společenství směrem k pevnější jednotě. V každém stádiu lidských dějin se komplexnější úrovně integrace stávají nejenom možnými, nýbrž i nezbytnými. Objevují se nové a naléhavější výzvy a politické struktury jsou donuceny vynalézat nová uspořádání, která

reagují na potřeby dané doby větší inkluzí, soudržností a spoluprací. Požadavky přítomného okamžiku způsobují, že existující struktury rokování mezi národy i systémy řešení konfliktů jsou hnány za hranice možností efektivního fungování. Nacházíme se tudíž na prahu jasně se rýsujícího úkolu: účelově uspořádat naše záležitosti, plně si uvědomujeme, že jsme jeden národ v jedné sdílené domovině.

Nacházíme se tudíž na prahu jasně se rýsujícího úkolu: účelově uspořádat naše záležitosti, plně si uvědomujeme, že jsme jeden národ v jedné sdílené domovině.

UZNAT JEDNOST lidské rodiny neznamena požadovat stejnorodost ani se zřící široké škály zavedených systémů vládnutí. Opravdové uznání jednosti lidstva v sobě obsahuje nezbytný koncept rozmanitosti. Co je dnes potřeba, je sjednaný konsensus, který, i když uchová rozličné systémy a kultury na světě, ztělesní řadu společných hodnot a principů, které mohou získat podporu všech národů. Určitou míru shody ohledně těchto sdílených principů a norem lze rozeznat již v ideálech, které formují

Opravdové uznání jednosti lidstva v sobě obsahuje nezbytný koncept rozmanitosti.

pořady jednání po celém světě, jako je obecná platnost lidských práv, nevyhnutelnost vymýtit chudobu či potřeba žít v mezích ekologicky udržitelných limitů. Ale ještě je co zlepšovat a je nutno počítat se složitými důsledky takových idejí.

Rámcem, který by bral v úvahu rozmanité přístupy, založené na oddanosti jednotě a sdílené etice spravedlnosti, by umožňoval, aby obecné principy byly do praxe zaváděny v nesčetných úpravách a podobách. V mezích takového rámce by rozdíly v politických strukturách, právních systémech a společenském uspořádání nebyly vnímány jako důvody napětí, ale jako zdroje možných vhladů do nových řešení a přístupů. Pokud se národy zaváží učit se jeden od druhého, je možné nahradit zakořeněné zvyky soutěžení a obviňování kulturou spolupráce a zkoumání a ochotným přijímáním neúspěchů a chybných kroků jako nevyhnutelných aspektů procesu učení se.

Opravdové uznání vzájemné globální závislosti vyžaduje ryzí zájem o všechny bez rozdílu. Tento princip, klamně jednoduchý, předpokládá důkladné přeskupení priorit. Ke zlepšení obecného blaha se až příliš často přistupuje jako k druhotnému cíli – jako k něčemu chvályhodnému, oč se však má usilovat pouze po té, až budou zabezpečeny jiné, užší národní zájmy. Toto se musí změnit, neboť blaho jakékoli složky lidstva je nerozpletitelně svázáno s blahem celku. Východiskem konzultace o jakémkoli programu či strategii musí být zvažování dopadu, který bude daný program či strategie mít na všechny složky společnosti. Vedoucí představitelé a političtí činitelé tudíž, když zvažují přednosti každého navrženého postupu, ať již na místní, národní či mezinárodní úrovni, stojí před rozhodující otázkou: podpoří dané rozhodnutí pokrok lidstva v jeho celistvosti?

Ať již dřívější pojetí státní svrchovanosti přinesla jakýkoli užitek, současné podmínky vyžadují mnohem holističtější a soudržnější přístup k analýze a rozhodování. Jaké budou globální důsledky domácí politiky? Jaká rozhodnutí přispějí ke společné prosperitě a udržitelnému míru? Jaké kroky budou podporovat vznešenost a zachovají důstojnost lidí? S tím, jak je do rozhodovacích procesů stále více vetkáváno vědomí, že lidstvo je jedno, bude pro státy snazší navzájem se považovat za skutečné partnery spravující planetu a zajišťující prosperitu jejích národů.

Když čelní představitelé budou zvažovat dopady politických postupů, které mají před sebou, budou se muset zabývat tím, co by mnozí nazvali třeba lidským duchem – onou

... pokroku všech nelze dosáhnout, je-li materiální rozvoj odloučen od rozvoje duchovního a etického.

zásadní vlastností, jež hledá smysl a touží po transcendenci. Na tyto méně hmatatelné rozměry lidské existence se typicky nahlíželo jako na něco, co je omezené na říši osobního přesvědčení a leží mimo zájmy politických a správních činitelů. Leč zkušenost ukázala, že pokroku všech nelze dosáhnout, je-li materiální rozvoj odloučen od rozvoje duchovního a etického. Například ekonomický růst během

posledních desetiletí nesporně přivodil prosperitu mnohých, ale s tímto růstem, vytrženým z kontextu spravedlnosti a spravedlivosti, získalo několik málo jedinců nepřiměřený prospěch z jeho výdobytků, zatímco mnozí se nacházejí ve velmi povážlivých podmínkách. Těm, kteří žijí v bídě, hrozí největší nebezpečí pocházející ze zpomalení světové ekonomiky, což dále prohloubí již existující nerovnosti a nespravedlivost a stupňuje utrpení. Veškeré snahy napomáhat rozvoji společnosti, i když se zabývají jen materiálními podmínkami, spočívají na základních morálních předpokladech. Každou politickou strategii utváří existující přesvědčení o lidské povaze, hodnoty, které podporují rozličné společenské cíle, a způsob, jakým se daná práva a povinnosti navzájem utvářejí. Tyto předpoklady určují míru, do jaké bude rozhodnutí obecně přínosné. Musí tudíž být předmětem pečlivého a upřímného zkoumání. Pouze tím, že zajistíme, aby materiální pokrok byl vědomě propojen s pokrokem duchovním a společenským, může být naplněn příslib lepšího světa.

POSUN SMĚREM k mezinárodním vztahům, které jsou více koordinované a plně založené na spolupráci, si nakonec vyžádá ustavení postupu, kdy se světoví vůdci setkají a přetvoří a zreorganizují globální řád. Neboť to, co bylo kdysi považováno za idealistickou vizi mezinárodní spolupráce, se ve světle zřejmých a vážných problémů, jimž lidstvo čelí, stalo pragmatickou nezbytností. Účinnost kroků tímto směrem bude záviset na tom, že se

Neboť to, co bylo kdysi považováno za idealistickou vizi mezinárodní spolupráce, se ve světle zřejmých a vážných problémů, jimž lidstvo čelí, stalo pragmatickou nezbytností.

lidstvo ve prospěch globální občanské etiky vzdá otřepaných vzorců patových situací a slepých uliček. Bude třeba, aby procesy rokování byly velkomyslnější, rozumnější a srdečnější – motivované nikoli upínáním se na zavedená postavení a omezené zájmy, ale kolektivním hledáním hlubšího porozumění komplexním otázkám. Cíle neslučitelné se snahami o obecné blaho budou muset být odsunuty stranou. Dokud se toto nestane převládající mravní zásadou, bude trvalý pokrok jen nedosažitelnou metou.

Takový postoj posiluje přístup k pokroku, který je zaměřený na proces, pozvolna stává na silných stránkách a reaguje na vyvíjející se skutečnosti. A jak roste kolektivní schopnost logicky a věcně zkoumat přednosti jakéhokoli daného návrhu, nabízí se řada reforem hodných dalšího zvážení a přezkoumání. Například ustavení druhé komory Valného shromáždění Organizace spojených národů, kam by zástupci byli voleni přímo – takzvané světové parlamentní shromáždění –, by mohlo velkou měrou pomoci posílit zákonnost tohoto celosvětového orgánu a vazbu, kterou k němu lidé mají. Světová rada o budoucích záležitostech by mohla institucionalizovat nutnost brát v úvahu dopad, jaký mohou politická rozhodnutí mít na budoucí generace, a aby se pozornost věnovala řadě otázek, jako je připravenost na globální krizi, používání nových technologií či budoucnost vzdělání nebo zaměstnanosti. Posílení právního rámce týkajícího se světa přírody by dodalo soudržnost a živost biologické rozmanitosti, klimatu a ekologickým režimům a poskytlo by pevné základy pro systém společného spravování zdrojů planety. Reforma celkové infrastruktury prosazování a udržování míru, včetně reformy samotné Rady bezpečnosti, by umožnila, aby v případě, kdy hrozí konflikt, dobře známé vzorce ochromení a uváznutí na mrtvém bodě ustoupily rozhodnějším reakcím. Takové iniciativy či srovnatelné novoty by vyžadovaly cílevědomější rokování a k tomu, aby byly přijaty a získaly legitimitu, by v případě každé z nich byl třeba obecný konsensus. Samozřejmě by samy o sobě k naplnění potřeb lidstva nestačily; nicméně by každá z nich, pokud bude zlepšením toho, co existuje dnes, mohla svým dílem přispět k procesu růstu a vývoje, který je skutečně transformativní.

Svět, který se mezinárodní společenství zavázalo vybudovat – v němž například násilí a korupce ustoupí míru a řádné správě a kde rovnost žen a mužů prostoupí každíčným aspektem společenského života –, takový svět ještě nikdy neexistoval. Pokrok směrem k cílům, které jsou uchovávané v celosvětových pořadech jednání, tudíž vyžaduje, abychom se nebáli zkoušet, hledat, inovovat a být tvůrčí. Jak se budou tyto procesy odvíjet, musí být stále věrněji uplatňován mravní rámec, který již definovala Charta Organizace spojených národů. Respekt k mezinárodnímu právu, prosazování základních lidských práv, zachovávání mezinárodních smluv a dohod – rozsah, v jakém jsou tyto a podobné závazky dodržovány v praxi, to vše určuje míru bezúhonnosti a důvěryhodnosti, kterou může Organizace spojených národů a její členské státy projevovat před lidem světa. Pokud toto nenastane, ani sebevětší správní reorganizace nevyřeší ono obrovské množství dlouhodobých problémů, které před sebou máme. Jak prohlásil Bahá'u'lláh: „Slova musí být podpořena skutky, neb skutky jsou pravou zkouškou slov.“

LÉTA ZAVRŠUJÍCÍ první století Organizace spojených národů představují období obrovských příležitostí. Spolupráce je možná na úrovních, o nichž se nám v dobách minulých ani nezdálo, což otvírá nevídané možnosti pro pokrok. Přesto, pokud se nám nepodaří docílit uspořádání, které bude podporovat účinnou celosvětovou koordinaci, riskujeme následky daleko závažnější – potenciálně katastrofické – než ty, které vyvstávají z nedávných rozkolů. Společenství národů tedy stojí před úkolem zajistit, že soukolí mezinárodní politiky a moci bude stále více směřovat ke spolupráci a jednotě.

Cožpak není možné, že by při příležitosti stého výročí Organizace spojených národů všichni obyvatelé naší společné domoviny byli přesvědčeni, že jsme uvedli do pohybu realistický proces na vybudování globálního řádu, který je k udržení pokroku v nadcházejících staletích potřeba? Toto je nadějí Bahá'í mezinárodního společenství a cílem, o který usiluje. Opakujeme naléhavou výzvu, kterou před dlouhou dobou pronesl Bahá'u'lláh o vůdčích osobnostech a rozhodcích lidských záležitostí: „Necht' se společně poradí a po horlivých a vyčerpávajících úvahách podají nemocnému a bolestí souženému světu lék, který si žádá.“

Copyright 2020 Bahá'í International Community

Bahá'í International Community
866 United Nations Plaza, Suite 120
New York, NY 10017, USA

Překlad © Národní duchovní rada Bahá'í České republiky 2020